

תפילה (30)

ויהי רצון.... שתרגילנו בתורתך... יהי רצון שתצילנו.... מפני מה ה"יהי רצון" הראשון נאמר בלשון רבים ואילו ה"יהי רצון" השני בלשון יחיד. והיותר תמוה, הלא זהו ההיפך הגמור ממקורן של שתי תפילות אלו: מקור ה"יהי רצון" הראשון הוא מן הגמרא (ברכות ס:) ושם נאמר: ויהי רצון מלפניך ה' אלוקי שתרגילני בתורתך ותדביקני במצוותיך וכו', ואילו ה"יהי רצון" השני מקורו בתפילת רבי (שם טז:): שהיה נוהג לאומרה לאחר שסיים תפילתו: "יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו שתצילני מעזי פנים וכו'..." ויש לפרש, שבזמן חז"ל היה כל אחד אומר את ברכות השחר ביחידות בביתו, וכאמרם (שם ס:): כד שמע קול תרנגול לימא 'ברוך אשר נתן לשכוי בינה', וכן ככולן. וכיון שה"יהי רצון" שלאחריו נסמך לברכות השחר, על כן הביאתו הגמרא בלשון יחיד: "שתרגילני בתורתך" וכו'. אך אנו אין נוהגים כן ומנהגנו לומר את ברכות השחר בציבור, וכלשון השו"ע (או"ח סי' מו): עכשיו מפני שאין הידים נקיות וגם מפני עמי הארצות שאינם יודעים אותם נהגו לסדרם בבית הכנסת, ועונים אחריהם ויוצאים ידי חובתן. נמצא שכיום ה"יהי רצון" הראשון נחשב תפילת רבים, ורבים שומעים וממתיינים לסיומה של ברכת "גומל חסדים טובים", כדי לענות עליה אמן, ועל כן אנו אומרים אותה בלשון רבים. היפוכה של דבר הוא ה"יהי רצון" השני, תפילה זו נהג רבי לאומרה בתר דסיים צלותיה, לאחר סיום תפילת שמונה עשרה שלו, היינו בציבור, על כן אמרו בלשון רבים. לעומת זאת, בימינו אומרים תפילה זו לאחר ברכות השחר, ואין אנו מקפידים לאומרה בציבור, לפי שאין בה חתימת ברכה, ואין בה עניית אמן, ועוד, מפני שעיקר תפילה בציבור מתחיל מפסוקי דזמרה. על כן נחשב "יהי רצון" זה כ"תפילת יחיד", ועל כן נהוג לאומר בלשון יחיד.

רב רובין צ"ל בספרו "טללי אורות"

ואל תביאני לידי חטא ולא לידי עון והבדל בין "חטא" ל"עון" הוא, שחטא הוא בשוגג, ועון הוא במזיד. ישנם אנשים למשל מדברים לשון הרע מחוסר תשומת לב, אך לדאבוננו הרב, יש גם כאלו שיודעים שאסור לדבר לשון הרע, ומודעים לכך שהם מדברים לשון הרע, ואף על פי כן אינם נמנעים מלדבר. גם אם מישוהו יוכיח אותם, התגובה שלהם עלולה להיות חריפה: אל תגיד לי מה לעשות או אל תוכיח אותי, אתה לא המגיד מדובנא. אנו מבקשים מהשי"ת שיציל אותנו משני סוגי החטאים, הן מאלו הנעשים בשוגג, והן מהנעשים במזיד.

ספר "עבודה שבלב"

ויהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלקי אבותי שתרגילנו בתורתך, ותדביקני במצותיך. קשה לשנות את ההרגל, הוא נעשה אצל אדם כטבע שני. אנו מבקשים מהקב"ה שלימוד התורה יהפוך אצלנו להרגל, לדבר קבוע. שלא יהיה מצב בו יום אחד אני מגיע לשיעור ויום אחד לא. שלימוד התורה יהפוך להיות חלק בלתי נפרד ממני, דבר שאינו כפוף לכל מיני שינויים מזדמנים. קיום המצוות חייב להיות מתוך שמחה, מתוך התלהבות, מתוך דבקות כאשר אדם מקיים מצוה כמי שכפאו שד, בלי רגש, בלי חשק, המצוה מאבדת את ערכה ואת חשיבותה. ידוע שהארי ז"ל כתב שעיקר חשיבות המצוה, ועיקר השכר שאדם מקבל על קיומה, הוא על השמחה ששמח בקיום המצוה. אנחנו מבקשים מהשי"ת "ותדביקני במצותך", שנוכל לקיים המצוות בדבקות ובשמחה.

ספר "עבודה שבלב"

ויהי רצון מלפניך

מהו הלשון "מלפניך". אם תמצוי לומר שהכוונה היא שיהיה ענין זה שאנו מתפללים עליו מרוצה לפני ית"ש, היה ראוי לומר "יהי רצון לפניך". ויש לומר שתיבת "רצון" יש לה ב' פירושים: 'רצון' כפשוטו, כלומר החפץ והחשק לאיזה דבר. ויש 'רצון' שפירושו הוא ענין אהבה ונחת וטוב לבב, כמו שבירך משה רבינו לשבט אשר (דברים לג. כד): "יהי רצוי אחיו", שיהיה אהוב ומקובל לאחיו וימצא חן בעיניהם. וכן (תהלים יט. טו): "יהיו לרצון אמרי פי", שיהיו לנחת רוח ולשביעת רצון, וכן (תהלים קמו. יא): "רוצה ה' את יראיו", (שם קמט. ד) "כי רוצה ה' בעמו", שבכולם זהו ענין של אהבה וטוב לבב.

ורצון זה שהקב"ה אהוב ורוצה את יראיו ואת עמו, אינו גלוי בהאי עלמא והוא קיים אצלו יתברך בעליונים. ולכן פותחים אנו את תחינותינו: "יהי" כאן אצלו אותו ה"רצון" שהוא עכשיו לפניך, ויצא הרצון "מלפניך", להגיע אלינו ולהמצא בנו, שיפק הרצון מעם ה' ויהיה ניכר גם בעולם הזה.

רב רובין צ"ל בספרו "טללי אורות"

ויהי רצון.... ואל תביאנו... יהי רצון... שתצילני.... מה בין "ויהי רצון" הראשון ל"יהי רצון" השני? יש לומר, כי ה"יהי רצון" הראשון הוא בקשה להנצל מהמקטרגים הרוחניים שלא ישלטו בנו. ואילו ה"יהי רצון" השני הוא בקשה להנצל מבני בעל העל הגשמיים. רב רובין צ"ל בספרו "טללי אורות" בשם השל"ה הקדוש

שתרגילנו בתורתך

פעם נשאל האדמו"ר מגור על ידי אחד מחסידיו: מה פשר התפילה "שתרגילנו בתורתך", הרי לרגילות יש צד שלילי, שכל דבר שאדם רגיל בו טעמו אבד, ואילו על התורה נאמר "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", השיב האדמו"ר: הרי זו רגילות כמו אכילה, שאף שאדם אוכל מדי יום, אין הוא מאבד ענין באוכלין אלא בכל פעם אוכל בתיאבון ובחשק מחדש.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות על התפילה"

ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה ועון

מפני מה הקדים את ה"חטא" ל"עבירה ועון", הלא אדרבה, מן הראוי היה תחילה לבקש להנצל מעבירה ועון, שהם חמורים יותר, ואחר כך לבקש על ה"חטא", שהוא קל יותר. אלא כך שנינו במסכת כלה רבתי: הוי נרתע מחטא הקל, שמא יביאך לחמור. אכן, אין הקב"ה מביא תקלה לידי הצדיקים (חולין ז.), ולמי מזדמנים מכשולות ותקלות, לאלה שלא נזהרים בעצמם. לפיכך אנו מקדימים להתפלל שלא נבוא אף לא לידי חטא קל, לבל יפתח פתח לבוא מכשול בעבירות חמורות. ולאחר שביקשנו על ה"חטא", מוסיפים להתפלל שאף אם ח"ו נכשלנו בחטא הקל, שהוא שוגג, והיינו מחסרון זהירות ושימת לב, עכ"פ שלא יגרום נדבר לבוא לידי עבירה ועון במזיד.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות על התפילה"

ואל תביאנו לא לידי חטא

מה פשר הבקשה "ואל תביאנו", וכי יעלה על הדעת שהקב"ה יביאנו לידו חטא, הלא אדרבה, "טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך" (תהלים כה. ח). אמרו חז"ל (שבת קד.): הבא לטמא פותחין לו. ועל כך אנו מהקשים "ואל תביאנו לא לידי חטא ולא לידי עבירה ועון", היינו שלא נמצא פתח פתוח שממנו נבוא בנקל לידי חטא.

סידור "השל"ה הקדוש"

ולא לידי נסיון ולא לידי בזיון

רוב המפרשים מפרשים, שהבקשה היא שלא יביאנו לידי נסיון, כדי שלא נבוא לידי בזיון. **בזוהר הקדוש** כתוב: דע מה למעלה ממך, בשמים יש מצלמה, מצלמים איתה את הכל, עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים. איזו בושה תכסה את פניו של אדם כשיראו לו את כל אותם הניסיונות שלא עמד בהם. ניסיונות עלולים להוביל בסופו של דבר לביזיונות, ולכן אנו מבקשים מהשי"ת שלא יביא אותנו לידי נסיון, כדי שלא נבוא חלילה לידי בזיון. הדוגמאות לכך רבות. מי שידוע שיש לו בעיה עם שמירת העינים, והוא עלול להכשל אם ילך בדרך פלונית, צריך לברוח מהנסיון, כדי שלא יגיע לידי בזיון.

ספר "עבודה שבלב"

הלכה:

איסור קילקול פירות שביעית הוא דווקא בידים, אבל אין חיוב לאכלם או לבקש מאחרים שיואכלום וכדומה כדי שלא יתקלקלו וכן אין צריך לאחסנם כדי שלא יתקלקלו. אך אם יש עניים הנצרכים אלהם, חייב ליתן להם מדין צדקה. אם עושה מעשה שבעקבותיו יגיע הפסד, כגון להניחם במקום שיתקלקלו או ייאכלו על ידי בהמות, נחלקו הפוסקים אם מותר או אסור. אף לדעת האוסרים גרם הפסד פירות שביעית, יש להתיר לאכול חלק מפרי עץ על פי שאכילתו מזרזת את קלקול החלק הנשאר. וכן מותר לקלף פירות ולהסיר חלק מן הפרי עם הקליפה.

ספר "פירות שביעית"

פתגם: אם אינך מצוין, חפש לפחות חבר כזה

ספר "שמחלה"

חקירה: אין עושים מספר תורה חומשים

משום הורדת קדושת ספר תורה, או משום בזיון (חידושי ר' שמואל ב"ב עט)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: מחזיר עטרה ליושנה

מחבר הדיוט הביא את ספרו לאחד מגדולי התורה, כדי לקבל ממנו את הסכמתו. הציץ הרב בחיבורו ומצא בו גיבוב של דברי הבאי ושטות, על כגון דא אמרו: מחזיר עטרה ליושנה. קרנו פני המחבר וקולו צהל: עד כדי כך? כן, השיב הרב, נייר זה נעשה מכל מיני קש וגבבא ואתה החזרת את העטרה ליושנה והפכת את הנייר לקש וגבבא.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף פח)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא, אליהו בן זהרה, קטי, אברהם בן רבקה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, משה בן מזל פורטונה, אליהו בן זהרה.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען

לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:

germon73@hotmail.fr

ניתן למצוא את העלון

www.kollel-aixlesbains.fr